
En forskningshund eller to

FORSIDEBILDET

Alle foto Øivind Larsen

I det medisinhistoriske museet i Riga er det en stor glassmonter, der man kan se en utstoppet hund med to hoder. Den vekker alltid oppmerksomhet blant de besøkende, likeledes historien om den:

Russeren Vladimir P. Demikhov (1916 – 98) som arbeidet i Moskva, har ry for å ha vært en fremgangsrik kirurgisk eksperimentator (1). Han brukte hunder som forsøksdyr og utførte i årene etter den annen verdenskrig en rekke dristige transplantasjoner. Hans bok der han oppsummerer sine erfaringer vedrørende organtransplantasjoner, er meget interessant lesing (2).

Et av kapitlene handler om transplantasjon av hodet fra en hund over til en annen. Disse forsøkene, som foregikk i 1950-årene, omfattet en serie på 20 transplantasjoner, der hodet fra en mindre hund, ev. fra en hvalp, ble overført til nakken på en stor hund og koblet til resipientens sirkulasjonssystem (fig 1). Et av forsøkene gikk galt av tekniske årsaker, men resten av hundene overlevde fra én til 29 dager.

I bilder og tekst beskrives hvordan det transplanterte hodet levde sitt liv uavhengig av vertshunden.

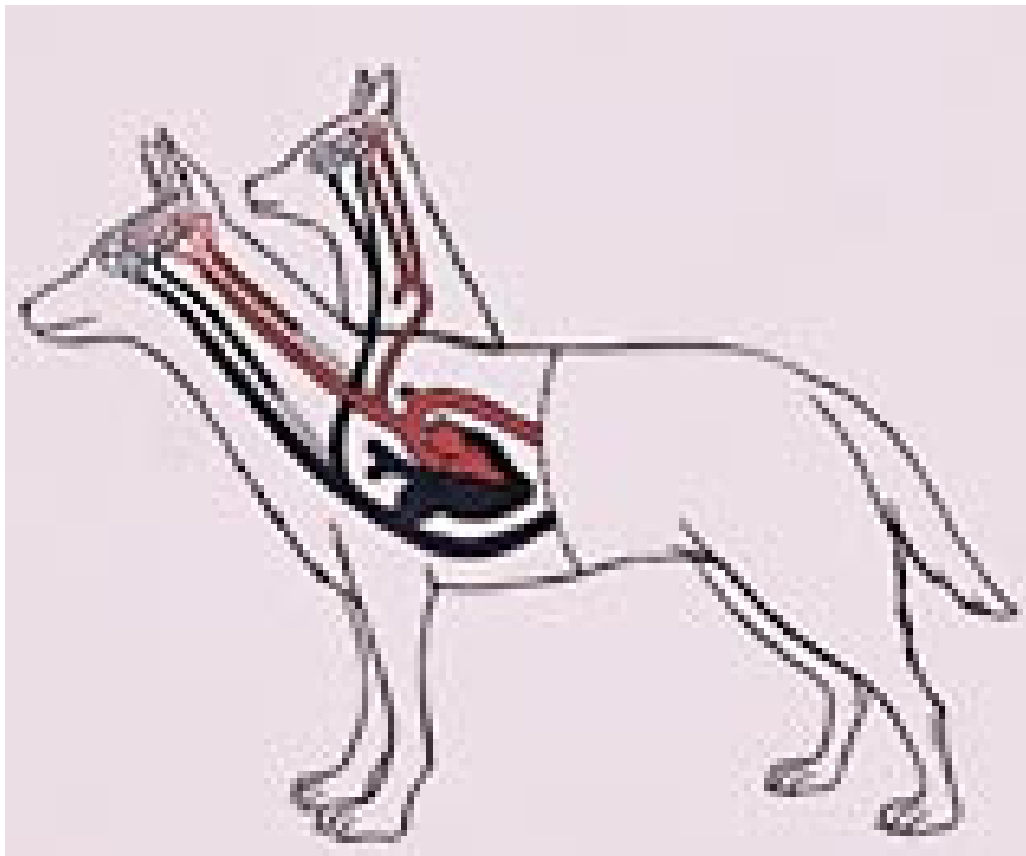
Figur 2a viser hvordan begge hundene drakk melk (spiserøret til det kroppsløse hodet var ført rett ut i luften). Figur 2b sees hvordan det transplanterte hodet peser med tungen ute, mens den store hunden tar varmen i omgivelsene mer med ro.

Det angis at hvis mottakerhunden f.eks. reiste seg opp, slik at dette ble ubehagelig for hodet som den hadde fastsydd på nakken, var hodets signal om mishag å bite vertshunden i ørene. Den utstoppede hunden har da også maltrakterte ører.

Det angis at vanlige dødsårsaker var betennelse i operasjonssårene, med ødem og stuvning i transplantatet og forstyrrelser i blodsirkulasjonen.

Immunologiske reaksjoner diskuteres i et eget kapittel, men det konkluderes egentlig bare med at mer forskning er nødvendig.

Vi lar hundene og historien tale for seg selv her i denne spalte. Ethiske overveielser overlates til leserne.

Figur 1 Plansje som viser hvordan blodsirkulasjonen i det transplanterte hodet var koblet til vertshundens åresystem (2)

Figur 2 Fotografier i boken av reaksjoner hos de to hodene (2)

ØivindLarsen

LITTERATUR

1. Konstantinov IE. A mystery of Vladimir P. Demikhov: the 50th anniversary of the first intrathoracic transplantation. *Ann Thorac Surg* 1998; 65: 1171 – 7.
2. Demikhov VP. Experimental transplantation of vital organs. New York: Consultants bureau, 1962.

Publisert: 20. november 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.